

Nowe stanowisko *Clathrus archeri* (Berk.) Dring (*Basidiomycetes, Phallales*) na Dolnym Śląsku

A new locality of *Clathrus archeri* (Berk.) Dring (*Basidiomycetes, Phallales*) in Lower Silesia

KATARZYNA SZCZEPAŃSKA

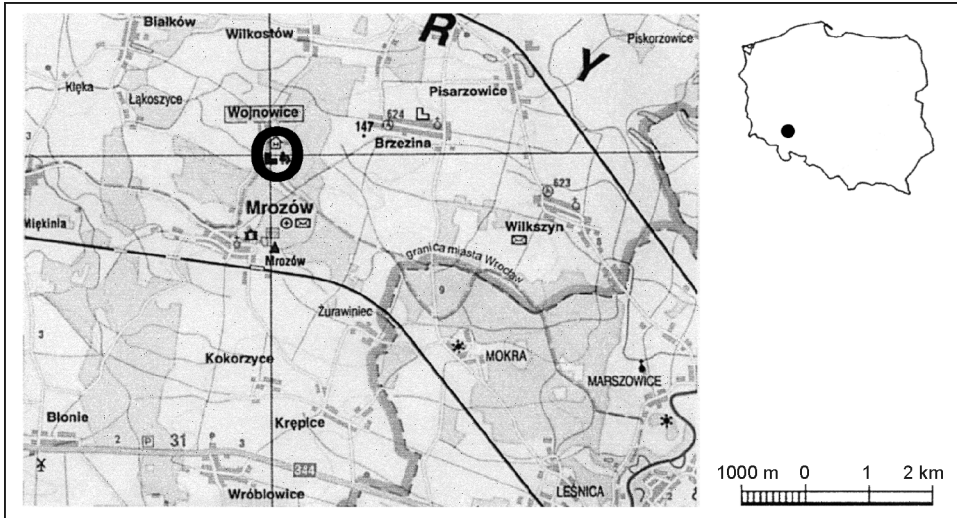
K. Szczepańska, Zakład Bioróżnorodności i Ochrony Szaty Roślinnej, Instytut Biologii Roślin, Uniwersytet Wrocławski, ul. Kanonia 6/8, 50-328 Wrocław; e-mail: siemuszka@wp.pl

ABSTRACT: A new locality of *Clathrus archeri* (Berk.) Dring has been found in Wojnowice village near Wrocław city in Lower-Silesia (south-western Poland).

KEY WORDS: *Clathrus archeri* (Berk.) Dring, Lower-Silesia, south-western Poland

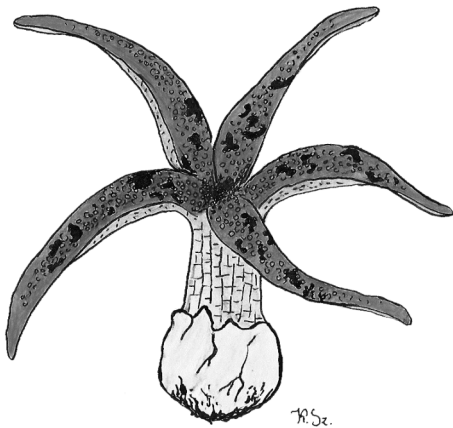
Clathrus archeri (okratek australijski) to tropikalny grzyb z rodziny *Clathraceae*, występujący na naturalnych stanowiskach w Australii, Nowej Zelandii, Ameryce Południowej, Afryce i Azji. Do Europy został przywleczony przez człowieka prawdopodobnie na początku XX w. i zdołał przystosować się do nowych warunków klimatycznych. Obecnie spotykany jest w wielu krajach Europy Zachodniej i Środkowej, a także na północy – w Norwegii (Rudnicka-Jeziarska 1991). W Polsce po raz pierwszy notowany był w 1974 r. w Górach Sowich. Późniejsze stanowiska odkryto w okolicach Biłgoraja, Gorlic, Szczawnicy, Żywca i Łeby (Miądlukowska 1995). Na Dolnym Śląsku znany jest między innymi z rezerwatu „Łąka Sulistrowicka” (www.lasy-wroclaw.pl/miekinia/turyst.htm).

C. archeri w stadium młodocianym ma kulisty kształt i jest otoczony brudno-białym perydium. W stadium dojrzałym posiada pięć do ośmiu wydłużonych i zaostzonych na końcu ramion, rozkładających się na kształt gwiazdy lub kwiatu (stąd dawna nazwa kwiatowiec australijski – ryc. 2). Zewnętrzna strona ramion zabarwiona jest na białoróżowo, wewnętrzna ma kolor pomarańczowoczerwony, z zielonkawymi plamami nieprzyjemnie pachnącej, śluzowatej i wabiącej muchy gleby. Okratek występuje często w pobliżu ludzkich osiedli, na łąkach, pastwiskach i przy drogach, w miejscach nawożonych, na bogatej w humus ziemi oraz na buwiejącym drewnie.

Ryc. 1. Nowe stanowisko *Clathrus archeri* (Berk.) Dring w Wojnowicach (oznaczone czarnym kółkiem)

Fig. 1. A new locality of *Clathrus archeri* (Berk.) Dring in Wojnowice village (marked as a black circle)

Ryc. 2. *Clathrus archeri* (oryg.)

Fig. 2. *Clathrus archeri* (orig.)

Nowe stanowisko *Clathrus archeri* znalezione zostało na terenie Dolnego Śląska, w leżącej około 20 km na północny zachód od centrum Wrocławia miejscowości Wojnowice (współrzędne geograficzne: 51°04' N, 17°16' E), na prywatnej posesji p. Stanisława Lose (ryc. 1). Wyłącznie pięcioramienne owocniki okratka pojawiały się w okresie sierpnia i września 2001 r. w dwóch miejscach – na łące, na skraju sosnowego lasu oraz w pobliskim, niewielkim zagajniku brzozowym. W ciągu ponad miesiąca zaobserwowano czternaście okazów, w tym dziesięć pod lasem (na powierzchni 4 m²) i cztery w zagajniku (na powierzchni 1 m²). Ten interesujący grzyb pojawił się w tym roku po raz pierwszy i jest szansa, że utrzyma się na swoim stanowisku.

Podziękowania. Dziękuję panu Stanisławowi Lose za poświęcony czas i udzielenie cennych informacji.

Literatura

- MIĄDLIKOWSKA J. 1995. New locality of *Clathrus archeri* in Poland. – Acta Mycol. **30**.1: 151–152.
- RUDNICKA-JEZIERSKA W. 1991. Podstawczaki (*Basidiomycetes*): purchawkowe (*Lycoperdales*), sromotnikowe (*Phallales*), osiakowe (*Podaxales*). – W: Flora polska. Rośliny zarodnikowe Polski i ziem ościennych. Grzyby (*Mycota*) **23**. – PWN, Kraków.
- SEVREČEK M., VANĚURA B. 1987. Grzyby środkowej Europy. – PWRiL, Warszawa, s. 73., www.lasy-wroclaw.pl/miekinia/turyst.htm, 2002.

Summary

In Wojnowice, a village located near Wrocław, a new locality of *Clathrus archeri* has been found. During a two month period of August and September, fourteen fructifications were observed there. Although this species occurs mainly in areas of a tropical climate, it is being observed in many European countries, including Poland. In our country, *C. archeri* has been still a rarity, but the appearance of new localities suggests that in the future this beautiful fungus may become a more frequent element of the Polish nature.

Wpłynęło: 23.01.2002; przyjęto do druku: 14.05.2002